



MUNKAPROGRAM

AZ EURÓPAI TÁJ EGYEZMÉNY VÉGREHAJTÁSÁRA

**a Firenzében, 2000. október 20-án kelt, az Európai Táj
Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvény alapján**

2013–2017

BEVEZETÉS

Az *Európai Táj Egyezmény* (a továbbiakban: tájegyezmény) a Firenzében, 2000. október 20-án kelt Európai Táj Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvény elfogadásával, 2008. február 1-én lépett hatályba hazánkban. A törvény 4. § (4) bekezdése szerint a végrehajtáshoz szükséges intézkedésekről a természetvédelemért felelős miniszter gondoskodik a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben és a területfejlesztésért és területrendezésért felelős miniszterrel együttműködve.

A törvényben nevesített szakterületekért felelős tárcák 2009-ben hozták létre az *Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Bizottságot* (a környezetvédelmi és vízügyi miniszter, az oktatási és kulturális miniszter, valamint a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter 18/2009. (X. 30.) KvVM–OKM–NFGM együttes utasítása az Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Bizottságról). 2012-ben a közjogi szervezetszabályozó eszközzel létrehozott testületek felülvizsgálatáról szóló 1158/2011. (V. 23.) Korm. határozatban meghatározott követelményrendszer érvényesülésének biztosítására a Bizottságot „munkacsoport” testülettípusba kellett sorolni, és ennek megfelelően az elnevezés *Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Munkacsoportra* változott, illetve más jogforrási szinten kellett újraszabályozni. A munkacsoport munkájában – az Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Munkacsoport létrehozásáról szóló 1189/2012. (VI. 11.) Korm. határozat alapján – a természetvédelemért felelős miniszter, a kultúráért felelős miniszter, a területfejlesztésért felelős miniszter és a területrendezésért felelős miniszter delegáltja vesz részt.

A tájegyezményben foglaltak végrehajtása már a törvény hatályba lépését követően is megkezdődött (pl. Európa Tanács Táj Díja és Magyar Tájdíj, konferenciák szervezése), azonban eddig nem készült olyan alátámasztó dokumentum, mely egységes keretbe foglalta volna a végrehajtandó feladatokat. Jelen munkaprogram összeállítását a tájegyezményben szereplő célok elérésére és feladatok megvalósításának elősegítése érdekében kezdeményezte a tájegyezmény végrehajtásáért első helyen felelős vidékfejlesztési tárca. Az előkészítő egyeztetések során a létrehozó szervezetek *közös, minden érintett tárcára vonatkozó munkaprogram* készítéséről döntöttek, így a dokumentumba be lettek építve a tájegyezmény végrehajtásáért felelős többi tárca által javasolt feladatok is. A munkaprogramot véleményezte a tájegyezmény hazai végrehajtásáért első helyen felelős vidékfejlesztési tárca kezdeményezésére létrejött Szakértői Testület. A közös munkaprogramot a munkacsoport megtárgyalta és konszenzussal elfogadta.

A közös munkaprogram megalkotása nem zárja ki, hogy az egyes tárcák saját munkaprogramot készítsenek maguk számára, amennyiben az a jelen dokumentumon alapul.

Minden feladathoz lehetőség van megjegyzés társítására, továbbá a feladat ismertetése mellett feltüntetésre kerül annak relatív prioritása is.

Prioritási fokozatok: 3– kevésbé fontos; 2 – fontos; 1– kiemelten fontos.

A programok részletes kifejtése a munkaterv elfogadását követően készülő *éves intézkedési tervekben* fog megjelenni. Az éves intézkedési tervek készítése során nyílik lehetőség a feladatok ütemezésére. A munkaprogramhoz nem készül önálló költségvetési terv, de az

átfogó pénzügyi tervezéshez – a korábbi programok tapasztalatai alapján – megfelelő alapot biztosít.

A munkaprogramban és az éves intézkedési tervekben rögzített feladatok megvalósításának ütemezését nagyban befolyásolják az érintett tárcáknál a tervezési időszakban *rendelkezésre álló pénzügyi források*. A feladatokat és azok ütemezését rögzítő munkaprogram nagyban elősegíti a soron következő év pénzügyi tervezését. A munkaprogram végrehajtásában pénzügyi okokból szükséges változtatásokat az éves intézkedési tervek hivatottak kezelni.

A munkaprogramban, illetve az éves intézkedési tervekben szereplő programok megvalósulásáról a Firenzében, 2000. október 20-án kelt Európai Táj Egyezmény kihirdetéséről szóló 2007. évi CXI. törvényben nevesített minisztériumoknak *éves jelentéseket* kell készítenie. Ezek a jelentések megkönnyítik a tájegyezmény végrehajtásának hazai monitorozását, és az Európa Tanács felé készülő jelentések elkészítését.

1. ÁLTALÁNOS INTÉZKEDÉSEK

5. cikk a. „A Felek vállalják, hogy törvényben rögzítik, hogy a tájak elengedhetetlen összetevői az emberek környezetének, kifejezik közös kulturális és természeti örökségük sokféleségét, és identitásuk alapját képezik.”

P-1

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. évi törvény és végrehajtási rendeleteinek a felülvizsgálata az Európai Táj Egyezménnyel való összhang erősítése érdekében

A feladat részletezése: Az NTPS-ben megfogalmazottak (P-3 program) alapján kell végrehajtani.

A feladat prioritása: 1

P-2

Önálló tájtörvény szabályozási szükségességének vizsgálata

A feladat részletezése: Jelenleg a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény szabályozza a tájvédelmet. A program előkészítése során át kell tekinteni a tájtervezést, a tájvédelmet és -fejlesztést, illetve a tájak kezelését érintő hatályos joganyagot, fel kell mérni a szabályozási igényeket. Elő kell készíteni a megalapozó dokumentumokat. A program megvalósítása a szakmai előkészítés eredményének függvénye. A feladat végrehajtását javasolt egy munkacsoport felállításával, szakmai műhelysorozat létrehozásával előkészíteni. Szakmai konszenzus szükséges az alapfogalmak és a koncepcionális kérdések (elsőként a törvény szükségessége és realitása) tekintetében. Koncepcionális kérdés, hogy az ágazati jogszabályokat kell-e módosítani, vagy önálló jogszabályt javasolt alkotni. A szakmai előkészítést szabályozási koncepció alapján szükséges elvégezni.

A feladat prioritása: 3

5. cikk b. „A Felek vállalják, hogy olyan táj-politikát alakítanak ki és váltanak valóra, amelynek célja a táj védelme, kezelése és tervezése.”

P-3

Nemzeti táj-politika és -stratégia (NTPS) megalkotása

A feladat részletezése: A tájtervezéssel, a tájvédelemmel, a tájfejlesztéssel és a tájkezeléssel kapcsolatos célokat, intézkedéseket, feladatokat integráló dokumentum. Nemzeti Táj-politika és -stratégia (NTPS) megalkotása a stratégiai tervezés első és legfontosabb fázisa. Az NTPS a hazai tájak védelmének, kezelésének, tervezésének és osztályozásának általános alapelveit, szakmai irányelveit és a táj-politika végrehajtásának legfontosabb stratégiai lépéseit integráló dokumentum, amely figyelembe veszi a tájegyezmény megszabta kereteket és az érvényben lévő hazai jogszabályok által biztosított védelmi szintet. Meghatározza az egyezmény hatálya alá tartozó

szakterületeket. A stratégia térjen ki a tájegyvezmény által szabályozott kérdések hazai megvalósítására. A célkitűzések tartalmazzák a tájtervezéssel, a tájvédelemmel, a tájfejlesztéssel és a tájkezeléssel kapcsolatos célokat, intézkedéseket, feladatokat.

A feladat prioritása: 1

5. cikk c. „A Felek vállalják, hogy kialakítják a részvételhez szükséges eljárásokat a társadalom tagjai, a helyi és a regionális hatóságok, valamint más érdekelt felek számára, amelyek érdekeltek a fenti b. bekezdésben említett táj-politika meghatározásában és végrehajtásában.”

5. cikk d. „A Felek vállalják, hogy a tájat beépítik regionális és várostervezési, továbbá kulturális, környezetvédelmi, mezőgazdasági, szociális és gazdasági, valamint minden olyan egyéb politikájukba, amelynek közvetlen vagy közvetett hatása lehet a tájakra.”

P-4

A táj integrálása az ágazati politikákba, stratégiákba, továbbá a terület- és településfejlesztési és -rendezési dokumentumokba

A feladat részletezése: Az NTPS-ben megfogalmazottak (P-3 program) alapján kell végrehajtani.

A feladat prioritása: 1

II. A TÉMA IRÁNTI FOGÉKONYSÁG NÖVELÉSE

6. cikk A. „Mindegyik Fél vállalja, hogy növeli a civil társadalom, az egyéb nem állami szervezetek és az állami hatóságok fogékonyságát a tájak értéke és szerepe iránt, valamint abban a tekintetben, hogy e téren változásokra van szükség.”

P-5

Ismeretterjesztő cikkek megjelentetése és előadások tartása a táj iránti fogékonyság növelése érdekében

A feladat részletezése: Minden közreműködő partner a saját szakterületét illetően valósítja meg a programot. Fontos az utalás a tájegyvezmény megvalósításában való együttműködésre.

A feladat prioritása: 2

P-6

Ismeretterjesztő programok szervezése, csatlakozás más ismeretterjesztő programokhoz a táj iránti fogékonyság növelése érdekében

A feladat részletezése: Országos, térségi és helyi szinten egyaránt fontos. Kommunikációs célok, célcsoportok meghatározása, ismeretterjesztő, szemléletformáló programok tartalmi kidolgozása, partnerek meghatározása, programszervezés, az eredmények feldolgozása, folyamatos visszacsatolás a tartalmi elemekhez.

A feladat prioritása: 2

P-7

A tájegyzmény magyar nyelvű weboldalának létrehozása és működtetése az érdeklődők informálására

A feladat részletezése: A természetvedelem.hu honlapon egy önálló weboldal létrehozása megtörtént. Az információk folyamatos frissítése szükséges. A lehetőségekhez mért fejlesztés indokolt. A tartalomszolgáltatásba minden érintett tárcának indokolt bekapcsolódnia adatszolgáltatással és/vagy átirányítási kapcsolatok (keresztlinkek) kialakításával.

A feladat prioritása: 2

P-8

Az ismert legjobb gyakorlatot bemutató, népszerűsítő, szemléletformáló útmutatók készítése tájtervezés, tájvédelem, tájak kezelése, tájfejlesztés témában

A feladat részletezése: Az eddigi tapasztalatok alapján bemutatható gyakorlatok számbavétele, a bemutatás módjának (kiadványok, konferenciák, kiállítás, honlap, média) és az elérendő célcsoportok meghatározása.

A feladat prioritása: 3

P-9

Nemzeti szintű tájdíj pályázat rendszeres lebonyolítása, a Magyar Tájdíj adományozása

A feladat részletezése: Az Európa Tanács Táj Díjára a nemzeti szintű tájdíj pályázat nyertes pályaműve központilag kerül felterjesztésre. 2012-ben a vidékfejlesztési miniszter megalapította a Magyar Tájdíjat. A korábbi pályázatok tapasztalatainak összegyűjtése, feldolgozása után és annak figyelembevételével kell a következő pályázati ciklust előkészíteni (határidők meghatározása, pénzügyi háttér megteremtése). Elő kell segíteni a pályázatokon való részvételt, különös tekintettel a nemzetközi figyelmet érdemlő projektek és a határmenti együttműködések esetében.

A feladat prioritása: 2

III. KÉPZÉS ÉS OKTATÁS

6. cikk B. a. „Mindegyik Fél vállalja, hogy elősegíti a tájak értékeléséhez és működtetéséhez értő szakértők képzését.”

P-10

A tájtervezést, a tájvédelmet, a tájak kezelését és a tájfejlesztést érintő, jelenleg folyó szakképzések áttekintése alapján a szakképzés feltételeinek javítását célzó intézkedések meghatározása

A feladat részletezése: A program megvalósítása oktatási szakértőkkel végzett előzetes egyeztetés eredményének a függvénye. A képzési lehetőségek, azok szakmai tartalmának felmérése. Egységes táj-szemlélet kialakítása az oktatás és szakképzés különböző területein és szintjein.

A feladat prioritása: 3

P-11

A tervezői és szakértői munka szakmai színvonalának javítása, egységesítése

A feladat részletezése: Továbbképzések, szakmai napok és konferenciák szervezése, tájékoztató anyagok összeállítása a tervezők és a szakértők részére.

A feladat prioritása: 1

6. cikk B. b. „Mindegyik Fél vállalja, hogy elősegíti multidiszciplináris képzési programok megszervezését a táj-politika, a táj védelme, kezelése és tervezése terén az állami vagy a magánszektorban tevékenykedő szakemberek és az érintett társadalmi szervek számára.”

6. cikk B. c. „Mindegyik Fél vállalja, hogy elősegíti iskolai és egyetemi tanfolyamok megtartását, amelyek az adott szakterületen a tájak értékeit, valamint a tájak védelmével, kezelésével és tervezésével összefüggő kérdéseket taglalják.”

P-12

Multidiszciplináris képzési programok, iskolai és egyetemi tanfolyamok áttekintése, lehetőségeinek feltárása

A feladat részletezése: A program megvalósítása oktatási szakértőkkel (pl. az ETE Szakértői Testülettel) történő egyeztetés eredményének a függvénye. ld. P-10

A feladat prioritása: 3

IV. SZÁMBAVÉTEL ÉS ÉRTÉKELÉS

6. cikk C. „Mindegyik Fél vállalja, hogy

a. i) számba veszi a területén található tájakat;

ii) elemzi jellemző vonásaikat, valamint azokat a hatásokat, amelyek alakítják őket;

iii) számon tartja a változásokat.

b) értékeli az így számba vett tájakat, figyelembe véve azokat az értékeket, amelyeket az érintett felek és az érintett lakosság nekik tulajdonít.

6. cikk D. „Mindegyik Fél vállalja, hogy a számba vett és értékelt tájai számára minőségi célkitűzéseket határoz meg.”

P-13

A hazai tájak egységes értékelési szempontrendszerének kidolgozása, a tájak új, tájkarakter alapú osztályozása

A feladat részletezése:

A program magába foglalja az osztályozási rendszer kidolgozását, és a hazai tájak komplex adatbázisának létrehozását is.

Első lépésben javasolt áttekinteni a külföldi és hazai osztályozási rendszereket, műhelymunka keretében összehasonlítani, megvitatni azokat. A szakmai összehasonlítás után kell meghozni döntést a választott osztályozási rendszerről.

Második lépésben a meghatározott új osztályozási rendszer szerint kell kialakítani a nyilvántartási rendszert, elvégezni a térképi lehatárolásokat.

Ezzel párhuzamosan az egyes tájtípusokhoz tájhasználati követelményeket kell meghatározni.

A feladat prioritása:

1

P-14

Tájak állapotának monitorozása

A feladat részletezése:

A P-13 program szerint felmért, kataszterezett magyar tájak változásának nyomon követése. Módszertani előkészítés, szakmai fórum, kutatási program, kapcsolódási pontok feltérképezése más szakterületekkel (pl. klímavédelemmel, agrár-környezetvédelemmel, területfejlesztéssel). A monitorozó rendszer kidolgozása. Cél: a tájak jelenlegi állapotának és a tájban lezajló folyamatoknak az együttes elemzése.

A feladat prioritása:

2

V. A TÁJ MINŐSÉGÉRE VONATKOZÓ CÉLKITŰZÉSEK

6. cikk D. „Mindegyik Fél vállalja, hogy a számba vett és értékelt tájai számára minőségi célkitűzéseket határoz meg.”

A **P-3, P-13 és P-14** programon keresztül valósul meg.

VI. VÉGREHAJTÁS

6. cikk E. „Ahhoz, hogy a táj-politika célkitűzései megvalósuljanak, mindegyik Fél olyan eszközöket vezet be, amelyek elősegítik a tájak védelmét, kezelését és/vagy tervezését.”

P-15

A tájegyezmény éves intézkedési terveinek elkészítése

A feladat részletezése: Közös intézkedési terv készül, amelyet az előző év utolsó ülésén a munkacsoport fogad el.

A feladat prioritása: 3

P-16

Műhelykonferenciák és egyéb szakmai rendezvények szervezése a tájegyezmény egyes részfeladatai végrehajtásának témájában

A feladat részletezése: A tájegyezmény műhelykonferenciát szakmai szempontból minden évben indokolt megrendezni. A szakmai rendezvényt lehetőség szerint minden évben más közreműködő tárca szervezésében, az általa kezdeményezett témákat feldolgozva célszerű megtartani. A műhelykonferenciák célja további hatékony eszközök kidolgozása, amelyek segíthetik a tájpolitika és tájstratégia (NTPS) céljainak megvalósulását.

A feladat prioritása: 2

VII. EURÓPAI EGYÜTTMŰKÖDÉS

VIII. NEMZETKÖZI POLITIKÁK ÉS PROGRAMOK

7. cikk. „A Felek vállalják, hogy együttműködnek a nemzetközi politikák és programok tájat érintő vonatkozásainak vizsgálatában és, ahol ezt szükségesnek látják, javasolják azok kiegészítését a tájra vonatkozó szempontokkal.”

P-17

A tájegyezményhez kapcsolódó külföldi szakmai konferenciákon való aktív részvétel, előadások tartása

A feladat részletezése: Minden esetben indokolt, hogy a külföldi szakmai konferenciák résztvevői a munkacsoporti ülésen vagy elektronikus úton beszámoljanak a Munkacsoport tagjainak.

A feladat prioritása: 2

P-18

Részvétel a tájjal kapcsolatos nemzetközi kutatási programokban

A feladat részletezése:

A feladat prioritása: 3

IX. KÖLCSÖNÖS SEGÍTSÉG ÉS INFORMÁCIÓCSERE

8. cikk. „A Felek vállalják, hogy együttműködnek annak érdekében, hogy hatékonyabbá tegyék a jelen Egyezmény alapján tett intézkedéseiket. Különösen:

- a. tudományos és technikai segítséget nyújtanak egymásnak a tájra vonatkozó ügyekben tapasztalatok és kutatási eredmények összegyűjtésével és cseréjével;
- b. elősegítik a tájjal foglalkozó szakemberek cseréjét, elsősorban képzési és tájékoztatási célokból;
- c. információt cserélnek minden, a jelen Egyezmény rendelkezéseiben szereplő kérdéstről.”

A P-16, P-17 és P-18, P-19 programon keresztül valósul meg.

X. HATÁROKON ÁTNYÚLÓ TÁJAK

9. cikk. „A Felek ösztönzik a határokon átnyúló együttműködést helyi és regionális szinten, és ahol ez szükséges, közös, a tájat érintő programokat állítanak össze és valósítanak meg.”

P-19

Együttműködés a szomszédos országokkal a határ menti területeken folyó kutatásokban és a gyakorlati tájvédelmi tevékenységekben, különös tekintettel a védett természeti területekre és a világörökségi területekre

A feladat részletezése: A program keretében meg kell keresni a potenciális partnereket. A meglévő határmenti/határon átnyúló együttműködésekben is elő kell segíteni a tájakra vonatkozó tapasztalatcserét és a tájegyvezmény végrehajtását segítő közös kutatási programok indítását stb.

A feladat prioritása: 2

XI. EGYÉB RENDELKEZÉSEK, FELADATOK

P-20

Európai Táj Egyezmény Nemzeti Koordinációs Munkacsoport működtetése

A feladat részletezése: A Munkacsoport elődje, a Bizottság 2010-ben megkezdte működését. A Munkacsoport 2012. szeptemberben alakult meg és saját ügyrend szerint működik.

A feladat prioritása: 3

P-21

Európai Táj Egyezmény Szakértői Testület létrehozása és működtetése

A feladat részletezése: 2012-ben a VM kezdeményezésére létrejött egy konzultatív szakmai előkészítő testület. A Munkacsoport véleményezési jogkört biztosított a Szakértői Testületnek és szakértőként szükség szerint meghívja a munkacsoporti ülésekre.

A feladat prioritása: 2

P-22

Az Európa Tanács Táj Díjával kapcsolatos tájékoztatás, a pályázatok koordinálása

A feladat részletezése: 2008-ban, 2010-ben és 2012-ben nemzeti szinten pályázat kiírására került sor, amelynek győztese részt vett a következő

évi európai versenyen. Pályázat kiírása két évente (2014, 2016). A nemzetközi pályázat nyomon követése és a potenciálisan érintettek tájékoztatása. A nemzetközi fordulón nagyobb eséllyel induló programok, továbbá a határmenti együttműködésen alapuló programok szakmai segítése, információval ellátása a nemzetközi pályázat sikere érdekében.

A feladat prioritása: 2

P-23

Pénzügyi fedezetet megteremtése a terepi és módszertani jellegű, helyi szinten megvalósuló, kisebb léptékű táj kutatási pályázatok kiírásához

A feladat részletezése: A tájtervezési, a tájvédelmi, a tájak kezelésére vonatkozó és a tájfejlesztési feladatok képviselője az egyes pénzügyi tervezési folyamatokban (költségvetés, pályázati lehetőségek, stb.).

A feladat prioritása: 2

Budapest, 2013. március „ ”

Összeállította:

Dr. Kiss Gábor (VM) és Kincses Krisztina (VM)

Véleményezte:

dr. Sarkadi Zsolt (EMMI)

Magó Erzsébet (BM)

Nagyházi György (NFM)

Dr. Dömötör Tamás (BM)



Bugar-Mészáros Károly Györgyné Boldizsár Brigitta (EMMI)

ETE Szakértői Testület

Látta:  2013. 03. 20

Ugron Akos főosztályvezető (VM, KTHÁt, NPTF)

A tagok konszenzusa alapján jóváhagyta:



Dr. Rácz András helyettes államtitkár,
az Európai Táj Egyezmény
Nemzeti Koordinációs Munkacsoport elnöke